

1 וְלֹא מְהַרְרִין – ולא מחזירים אבידה בְּמִבְעֵי עֵינַי – שאם בא
2 המאבד ואמר שאין לו בה סימן אבל מכיר הוא אותה בהכרה ברורה
3 שהיא שלו, אין מחזירים לו על פי טביעות העין, משמע שסימן עדיף
4 מטביעות עין. הַשְׁתָּא דְּשִׁמְעֵתִינְהוּ לְהִנֵּי שְׁמַעְתָּתָא – עכשיו
5 ששמעתי לשמועות הללו שמתירים בשר שנתעלם מן העין על פי
6 טביעות עין, אֲמִינָא מְבִיעוֹת עֵינַי עֲדִיפָא – אני אומר שטביעות עין
7 עדיפה מסימן.

8 הגמרא מביאה הכרח לכך: דְּאִי לֹא תִּמְאָה הָבֵי – שאם לא תאמר
9 כך, שניתן לסמוך על טביעות עין באיסורים, הִיאֵךְ סוּמָא (–עויר)
10 מוֹתֵר בְּאִשְׁתּוֹ הִרִי אִינוּ רואה אותה, וְכִי אָדָם אֵיךְ מוֹתֵרִין
11 בְּנִשְׁתִּיתִין בְּלִילָה, הִרִי מחמת החשיכה אינם רואים אותן ויש להם
12 לחשוש שמא היא אחת מהעריות שנודמנה לביתם. אֲלָא בהכרח
13 שההיתר הוא משום שיש להם הבחנה והכרה בְּמִבְעֵי עֵינַי דְּקָלָא
14 – בקולן של נשותיהן ולכן הם מותרים בהן. הֲכָא נָמִי – אף כאן בבשר
15 שנתעלם מן העין וכן בשאר איסורים בְּמִבְעֵי עֵינַי – אפשר
16 לסמוך על טביעות עין. ואחרי שמוכח שבאיסורים אפשר לסמוך על
17 טביעות עין, אף לענין אבידה יש לומר שטביעות עין עדיפה.

18 הוכחה שניה: אָמַר רַב יִצְחָק בְּרִיהַ דְּרַב מְשִׁשְׁיָא, תְּדַע שטביעות
19 עין עדיפה מסימן, דְּאִילוּ אִתּוּ בְּתָרֵי – שהרי אם באו שני אנשים
20 וְאָמְרִי, פְּלִגְנִיא דְּהָאִי סִימְנִיה וְהָאִי סִימְנִיה קָמַל נֶפְשָׁא – איש פלוני
21 שיש לו כך וכך סימנים בגופו או כך וכך סימנים בכליו הרג את הנפש,
22 לֹא קָמְלִין לִיה – אין הורגים אותו על פי עדותם, וְאִילוּ אָמְרִי אִית
23 לָן מְבִיעוֹת עֵינַי בְּנִייה – ואילו אמרו שיש לנו הבחנה והכרה ברורה
24 באיש זה שהרג את הנפש קָמְלִין לִיה – הורגים אותו, הִרִי שטביעות
25 עין עדיפה מסימן.

26 הוכחה שלישית: אָמַר רַב אֲשִׁי, תְּדַע שטביעות עין עדיפה מסימן,
27 דְּאִילוּ אָמַר לִיה אִינִישׁ לְשִׁלּוּחִיה – שהרי אם אמר אדם לשלוחו
28 קָרִייה לְפִלְגְנִיא דְּהָאִי סִימְנִיה וְהָאִי סִימְנִיה – קרא לי לאדם פלוני
29 שכך וכך סימניו סָפַק יָדַע לִיה סָפַק לֹא יָדַע לִיה – לא בטוח שידע
30 השליח על פי אותם סימנים מיהו אדם שנשלח לקרותו, וְאִילוּ
31 אִית לִיה מְבִיעוֹת עֵינַי בְּנִייה – אבל אם השליח היה מכיר את אותו
32 אדם, בודאי כִּי הוּוּ לִיה יָדַע לִיה – כשיראנו ידע שהוא האדם שאליו
33 נשלח לקרותו, אם כן מוכח שעל ידי הכרה ברורה יכול אדם להבחין
34 יותר מאשר על פי סימן.

משנה

35 משנתנו דנה מזה השיעור שצריך ליטול מעובי הגיד המונח על כף
36 הירך. אומרת המשנה: הַנּוֹטָל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה מִירַךְ הַבְּהֵמָה צָרִיךְ
37 שְׂיִטּוֹל אֶת כּוֹלוֹ – את כל עובי הגיד, לפי שגיד הנשה מונח בחלקו
38 על כף בשר הירך ובחלקו הוא טמון בתוך כף הבשר, לכן צריך לחפש
39 אחריו ולחתוך בעומק הבשר את כל הגיד ושרשיו. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר
40 בְּדִי קָרִיין בּוּ מִצְוַת נְטִילָה, דְּהִינּוּ שלא צריך לחתוך את כל הגיד
41 הטמון בתוך כף הבשר, אלא רק את מה שמגולה ונראה על הכף.
42 המשנה ממשיכה לדון בעונשו של האוכל גיד הנשה: הָאֹכֵל חֲתִיבָה
43 מְגִיד הַנְּשָׂה בְּשִׁיעוֹר בְּצִיָּה, שהוא שיעור האכילה המחויב בכל
44 האיסורים, אף על פי שלא אכל את כולו סוּפַג אַרְבָּעִים מַלְקוֹת. וכן
45 אם אָכַל וְאִין בּוּ בְּצִיָּה – אכל את כל הגיד אף על פי שלא היה בו
46 כזית חֲטִיב מַלְקוֹת, משום שהגיד נחשב לבריה שעל אכילתה אפילו
47 ששיעורה כל שהוא חייבים מַלְקוֹת. אָכַל מִזָּה – מגיד הנשה שבירך
48 הימנית בְּצִיָּה וּמִזָּה – ומגיד הנשה שבירך השמאלית בְּצִיָּה, סוּפַג
49 שְׁמוֹנִים מַלְקוֹת, משום שחייבין בין על ירך ימין ובין על ירך שמאל.
50 רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר אִינוּ סוּפַג אֲלָא אַרְבָּעִים, משום שלדעתו אין
51 איסור גיד הנשה נוהג אלא בירך הימנית, נמצא שאכל רק כזית
52 איסור אחד.

גמרא

54 הגמרא מביאה מעשה שממנו למדים מזהו שיעור נטילת הגיד.
55 מספרת הגמרא: אדם ששמו בַּר פִּיּוּלִי הָיָה קָנָי קָמִיה דְּשִׁמּוּאֵל –
56 היה עומד לפני שמואל וְקָא מְנַקֵּךְ אִתְּמָא – ומנקה את הירך מגיד
57 הנשה שבה, ולא היה מחטטו אלא הָיָה קָא נְאִים לִיה – היה גוממו
58 מלמעלה, כשיטת רבי יהודה במשנתנו הסובר שדי בגמימת הגיד
59 מלמעלה. אָמַר לִיה שמואל חוֹת בִּיה טָפִי – רד וחתוך בו יותר
60 בעומק הבשר, הַשְׁתָּא לֹא הוּוּיָךְ סְפִיתָא לִי אִיפּוֹרָא – אם לא
61 ראיניך עתה, כיצד אתה מנקה את הירך, היית מאכילני דבר איסור.
62 אִירְתַּת – נבהל בר פיולי ומחמת פחדו נָפַל סְבִינָא מִיָּדֵיה – נפל
63 סכיניו מידו. אָמַר לִיה שמואל לֹא תִירְתַת – אל תפחד, שאין אני
64 חושד בך שאתה עם הארץ או רשע, כיון דְּאִוְרִי לָךְ בְּרַבִּי יְהוֹדָה
65 אִוְרִי לָךְ – שמי שהורה לך לעשות כן פסק כרבי יהודה הסובר
66 שמשפיק לגמום את הגיד מלמעלה, אבל אני סבור שההלכה כתנא
67 קמא שצריך לחטט את הגיד גם מלמטה ולכן אמרתי לך לחתוך את
68 הגיד יותר.

69 הגמרא מבארת מה לומדים ממעשה זה: אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, מֵאִי דְּשָׁקַל
70 בַּר פִּיּוּלִי – מה שנטל בר פיולי מעובי הגיד ולפני שגער בו שמואל
71 הוא רק את החלק האסור מְדְאִוְרִיָּתָא לְשִׁיטַת רַבִּי יְהוֹדָה.
72 מסיקה הגמרא מדבריו: מְכַלְל דְּשִׁירִי בַר פִּיּוּלִי מעובי הגיד את מה
73 שאסור מְדְרַבְּנָן לְשִׁיטתו של רַבִּי יְהוֹדָה, שהרי אמר שבר פיולי נטל
74 בגמימתו רק את החלק שלדעת רבי יהודה אסור מן התורה, משמע
75 שסבור שיש חלק שאותו אסור רבי יהודה מדרבנן, דהיינו שלדעתו
76 רבי יהודה מצריך לשרש את הגיד לגמרי על כל פנים מדרבנן.
77 מקשה הגמרא: אֲלָא דְאִוְרִי לִיה כְּמֵאן אִוְרִי לִיה – אם כן מי שהורה
78 לבר פיולי שדי בגמימת הגיד כפי מי הורה, הרי גם לדעת רבי יהודה
79 צריך ליטול את כל עוביו מדרבנן.

80 מתרצת הגמרא: אֲלָא צָרִיךְ לומר שכך אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, מֵאִי דְּשָׁקַל
81 בַּר פִּיּוּלִי – מה שנטל בר פיולי מעובי הגיד, הוא את החלק האסור
82 מְדְאִוְרִיָּתָא בין לשיטת רבי מאיר ובין לשיטת רבי יהודה, דהיינו
83 שנטל רק את החלק המגולה שאינו מובלע בבשר, וְכֵאִי דְּשִׁירִי –
84 ומה ששיר מן הגיד ולא נטל, הוא את החלק שאסור רק מְדְרַבְּנָן
85 לְשִׁיטתו של רַבִּי מְאִיר, הסובר שמדרבנן לא די בגמימת הגיד אלא
86 צריך לחטט ולשרש את כולו, דְּאִי רַבִּי יְהוֹדָה אִפִּילוּ מְדְרַבְּנָן שְׂרִי
87 – שהרי לשיטת רבי יהודה רק את החלק שמעל הבשר צריך לגמום,
88 אבל החלק המובלע בבשר גם מדרבנן מותר ואין צריך לחטטו. נמצא
89 שמי שהורה לבר פיולי שדי בגמימת הגיד ואין צריך לחטטו כלל סבר
90 כרבי יהודה.

91 הגמרא דנה בגיד הנשה הפנימי שמתפשט לאורך כל הירך שאיסורו
92 מן התורה, האם צריך ליטולו לכול אורכו, או שצריך ליטול רק את
93 אותו חלק של גיד המונח על כף הירך. שנינו במשנה: הָאֹכֵל מְגִיד
94 הַנְּשָׂה כּוֹזֵה אַרְבַּעִים [וכו']; אָמַר שִׁמּוּאֵל לֹא אִסְרָה הַתּוֹרָה
95 באכילה אֲלָא רק את חלק הגיד שמונח על הכף בְּבִלְבָד, אבל את
96 כל אורך הגיד לא אסרה ואין צורך ליטלו, שְׁנַמְאָר (בראשית לב א) 'על
97 כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אֲשֶׁר על כף הַיָּרֵךְ', משמע
98 שרק מה שמונח על כף הירך נאסר ולא מה שמונח בכל אורך הירך.
99 אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, דְּבִרֵי שִׁמּוּאֵל בְּתַנְיָא – שנויים במחלוקת תנאים, שכן
100 שנינו בברייתא, אָכַל – אכל את כל הגיד וְאִין בּוּ בְּצִיָּה חֲטִיב
101 מַלְקוֹת. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר אִינוּ חֲטִיב מַלְקוֹת עַד שִׁיחָא בּוּ בְּצִיָּה.
102 מבארת הגמרא: מֵאִי טַעְמָא דְּרַבְּנָן הסוברים שבאכילת גיד שלם
103 חייבים מַלְקוֹת אפילו כשאין בו כזית, משום שהגיד בְּרִייה (בפני
104 עֲצָמָה) הִיא, ושנינו במסכת מכות (ג.) שעל אכילת בריה שלמה
105 לוקים אפילו כשאין בה כזית.

47 באיזה אופן נאסר התבשיל ובאיזה אופן לא נאסר: יִרְדֵּךְ שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בָּהּ
 48 גֵיד הַנְּשֵׂה, ולאחר שבישלה הוציא את הגיד מתוכה והשליכו, אִם
 49 יֵשׁ בָּהּ – בִּירַךְ בְּנוֹתָן מַעַם של איסור, דהיינו שהטעם של הגיד
 50 מורגש בה, הֲרֵי יוֹךְ זוֹ אִסוּרָה באכילה. ואם טעם הגיד לא מורגש
 51 בה התבשיל מותר באכילה. מבארת המשנה: בַּיֶצֶד מְשַׁעְרִין אוֹתָהּ
 52 – האיך משערים אם יש טעם גיד בירך, כְּבֶשֶׂר בְּלֶפֶת – לוקחים בשר
 53 בשיעור הגיד שנתבשל עם הירך וכן לוקחים לפתות שהן מין ירק מר
 54 בשיעור הירך ובודקים אם כמות כזו של בשר נותנת טעם בכמות כזו
 55 של לפת, אם על פי הבדיקה טעם הבשר נרגש בלפת בידוע שאף
 56 טעם הגיד נרגש בירך והתבשיל אסור, ואם על פי הבדיקה אין טעם
 57 בשר בלפת בידוע שאין טעם גיד בירך והתבשיל מותר.
 58 המשנה מוסיפה לדון בגיד אסור שנתבשל עם גידים מותרים, וכן
 59 בתערובת שאר איסורים באיזה אופן נאסרה כל התערובת: גֵיד
 60 הַנְּשֵׂה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עִם שאר הַגֵידִים המותרים באכילה, בְּזִמְן שֶׁמְכִירוּ
 61 – שידוע להבחין מי הוא גיד הנשה, משליכו החוצה ונמצא שנשאר
 62 בתבשיל רק טעם אסור שנפלט ממנו בשעת הבישול, ולכן אם יש
 63 באיסור בְּנוֹתָן מַעַם – בכדי ליתן טעם בגידין המותרים וברוטב כולם
 64 אסורים, ואם אין בו בכדי ליתן טעם כולם מותרים. וְאִם לֹא – ואם
 65 אינו מכיר את גיד הנשה שנתערב בתוכם, בְּזִמְן אִסוּרִין – כל הגידים
 66 אסורים, משום שעל כל אחד ואחד יש לחשוש שמא הוא הגיד
 67 האסור, וְהָרוּטֵב בְּנוֹתָן מַעַם – אבל הרוטב שבתבשיל לא נאסר
 68 אלא רק באופן שנתן בו גיד הנשה טעם.
 69 וְכֵן הַדִּין בְּהַתִּיבָה שֶׁל נֶבֶלָה, וְכֵן הַדִּין בְּהַתִּיבָה שֶׁל דָּג טָמֵא
 70 האסורה באכילה שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת המותרות באכילה, בְּזִמְן
 71 שֶׁמְכִירִין – שמכיר את החתיכות האסורות משליכן החוצה, ואת
 72 השאר משערים בְּנוֹתָן מַעַם, שאם יש בחתיכות האסורות בכדי ליתן
 73 טעם בחתיכות המותרות כולן אסורות, ואם אין בחתיכות האסורות
 74 בכדי ליתן טעם הרי הן מותרות. וְאִם לֹא – ואם אינו מכיר את
 75 החתיכות האסורות בְּזִמְן אִסוּרוֹת – כל החתיכות אסורות משום
 76 שעל כל אחת יש לחשוש שמא היא החתיכה האסורה, וְהָרוּטֵב
 77 בְּנוֹתָן מַעַם – אבל הרוטב שבתבשיל לא נאסר אלא רק באופן שנתנו
 78 בו החתיכות האסורות טעם.

נמרא

79 הגמרא מבארת שיש חילוק בדין המשנה בין בישול לצליה: אָמַר
 80 שְׁמוּאֵל לֹא שָׁנוּ במשנה שירך שנתבשלה עם גיד הנשה ונתן בה
 81 טעם כולה אסורה אֲלֵא דווקא באופן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הגיד בָּהּ, שאו
 82 הרוטב מעלה את טעם הגיד בכל הירך, אֲכָל אם הגיד נִצְלָה בָּהּ,
 83 קוֹלָף מבשר הירך חתיכה אחר חתיכה וְאִזְכָּל עַד שֶׁמִּגֵּיעַ לְגִיד
 84 ומשליכו, משום שבצליה הנעשית בלא רוטב אין הטעם האסור
 85 מתפשט בכל החתיכה.
 86 מקשה הגמרא: אֵינִי – האם הדין כן, וְהָאֵמַר רַב הוּנָא גְדִי שֶׁלֹא נִיטַל
 87 ממנו חלב הכליות האסור באכילה וצִלְאוּ בְּחֶלְבּוֹ – עם החלב
 88 שבתוכו אָסוּר לְאָכּוֹל ממנו אֲפִילוּ מֵרֵאשׁ אֲזָנוֹ, אף על פי שאין שם
 89 חלב כלל. והטעם משום שגם בצליה מתפשט האיסור בכולו, ואם כן
 90 מדוע התיר שמואל באכילה ירך שצלאה עם גידה.
 91

1 וְרַבִּי יְהוּדָה שאומר שגם על אכילת גיד שלם אין לוקים אלא אם כן
 2 אבל כזית סבר, 'אֲכִילָה' בְּתִיבָה בִּיה, כמו שנאמר (בראשית לב א) 'עַל
 3 כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גֵיד הַנְּשֵׂה' וגו', ומאחר וכתבה התורה
 4 את האיסור בלשון אכילה, משמע שלא אסרה התורה את הגיד גם
 5 כשאכלו כולו אלא באופן שיש בו שיעור 'אכילה' שהוא כזית.
 6 שואלת הגמרא: וְרַבְּנָן – מדוע לרבנן נאמר האיסור בלשון אכילה,
 7 הרי לשיטתם באכילת גיד שלם לוקים אפילו כשאין בו כזית. מיישבת
 8 הגמרא: הֲהִיא 'אֲכִילָה' נאמרה כדי להשמיענו דְּכִי אִית בִּיה –
 9 שכשיש בגיד שיעור של אֲרִפְעָה וְחֻמְשָׁה וְיִתִּים וְאָכָל רק חד בְּיִתִּים
 10 מִיִּתִּיב, אף על פי שלא אכל את כולו, אבל אם אכל את כולו אף
 11 על פי שלא היה בו כזית חייב.
 12 שואלת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה, מזהיכן למד שאם היה בגיד כמה
 13 כזיתים ואכל כזית אחד חייב, הרי התורה אסרה את גיד הנשה, ואולי
 14 כוונתה שרק באכילת כל הגיד חייבים. משיבה הגמרא: מֵאֲשֶׁר עַל
 15 בָּף הַיֶּרֶךְ נִפְקָא, משמעות הפסוק היא שבכדי להתחייב לא צריך
 16 לאכול את כל הגיד, אלא די באכילת חלק מהגיד הנמצא על כף
 17 הירך, ובלבד שיהיה באכילתו שיעור כזית.
 18 שואלת הגמרא: וְרַבְּנָן שסברו שמשלשן אכילה לומדים שבכדי
 19 להתחייב מלקות לא צריך לאכול את כל הגיד, מה למדו ממנה
 20 שאמרה התורה 'על כף הירך'. מיישבת הגמרא: הֲהוּא – 'על כף
 21 הירך' מִיִּבְעֵי לִיה – צריך להם לְבַדְשִׁמוּאֵל – בכדי להשמיענו את
 22 דינו של שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל לֹא אִסְרָה הַתּוֹרָה אֶלֶּא רק את
 23 החלק של הגיד שְׁמוּנָה עַל בָּף הַיֶּרֶךְ בלבד, אבל את כל אורך הגיד
 24 לא אסרה התורה ואין צורך ליטלו.
 25 מבארת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה שלא דרש כן, חלק על רבנן וסבר
 26 ש'הַיֶּרֶךְ' בְּתִיב, ומאחר ותיבה זו מיותרת יש ללמוד ממנה שהתורה
 27 אסרה דְּבִנְיָה יֶרֶךְ – את כל הגיד המתפשט לאורך הירך ולא רק את
 28 החלק שעל הכף. וְרַבְּנָן, שאמרו שלא אסרה התורה אלא רק את
 29 חלק הגיד המונח על כף הירך סברו, שֶׁהוּא – מ'הירך' לומדים
 30 שהתורה אסרה רק את הגיד הפנימי, דְּפָשִׁיט אִיסוּרִיה בְּכּוּלִיהָ יֶרֶךְ
 31 – שהוא הגיד האסור המתפשט והולך בכל הירך, לְאִפּוּקֵי – להוציא
 32 את הגיד הַיִּצְוִן שאינו מתפשט בכל הירך דְּלֹא – שלא נאסר כלל
 33 מן התורה, וְלַעוֹלָם שְׁעַל הַכָּף – ומכל מקום גם הגיד הפנימי לא
 34 נאסר כולו אלא רק החלק שנמצא על הכף בלבד. נמצא שדברי
 35 שמואל הם כשיטת רבנן, אבל לרבי יהודה כל הגיד המתפשט באורך
 36 הירך אסור מן התורה.
 37 מקשה הגמרא: וְהֵלֵא הָאִי 'בָּף' – תיבת 'כף' מִיִּבְעֵי לִיה לְמַעוֹטֵי עוֹף
 38 דְּלִית לִיה בָּף – בצרכת לנו כדי להשמיענו שרק גיד הנשה של בהמה
 39 נאסר, אבל גיד הנשה של עוף לא נאסר משום שאין לו כף ירך כפי
 40 שנתבאר לעיל (בבב), והאיך למדו רבנן ורבי יהודה מתיבה זו דינים
 41 אחרים. מתרצת הגמרא: תַּרְיֵי בָּף בְּתִיבֵי – תיבת 'כף' נזכרת פעמיים
 42 באותו פסוק, כפי שנאמר (בראשית לב א) 'אֲשֶׁר עַל בָּף הַיֶּרֶךְ וגו' פי נָגַע
 43 בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב' וגו', ולכן ניתן ללמוד מ'כף' ראשונה את מה שדרשו
 44 רבנן ורבי יהודה, ומ'כף' שניה למעט גיד הנשה של עוף.

משנה

45 משנתינו עוסקת בגיד הנשה שלא ניטל מן הירך אלא נתבשל עמו,
 46